

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.650.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 14199 Pani Posłanki Magdaleny Filipek-Sobczak, w sprawie potrzeby rozszerzenia systemu wsparcia dla matek, które wychowały co najmniej czworo dzieci, w szczególności w zakresie zabezpieczenia emerytalnego, proszę przyjąć poniższe informacje.

Świadczenie przewidziane w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 roku o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1051) nie jest emeryturą ani dodatkiem do emerytury, tylko świadczeniem nieskładkowym, finansowanym z budżetu państwa. W przeciwieństwie do emerytury będącej świadczeniem z ubezpieczenia społecznego, ma ono de facto charakter świadczenia z zakresu pomocy społecznej. Przy ustalaniu uprawnień do jego otrzymywania uwzględnia się wszystkie dochody osoby zainteresowanej, a jednym z podstawowych kryteriów ubiegania się o nie jest brak niezbędnych środków utrzymania.

Osoba, która nie ma prawa do żadnego innego świadczenia, może uzyskać świadczenie uzupełniające w wysokości nieprzekraczającej kwoty najniższej emerytury (od marca 2025 r. 1 878,91 zł). Z kolei osoba pobierająca świadczenie niższe od minimalnej emerytury może liczyć na jego uzupełnienie do tej wysokości. Oznacza to, że w przypadku emerytury otrzymywanej przez kobiety pobierające świadczenie emerytalne niższe od najniższego gwarantowanego - w konsekwencji posiadania niepełnego stażu ubezpieczeniowego (wynoszącego 20 lat składkowych i nieskładkowych) - jego wysokość zostaje podniesiona do kwoty najniższej emerytury.

Stale prowadzone są prace nad ulepszeniem systemu emerytalnego, szczególnie w zakresie gwarantującym niedyskryminowanie rodziców obniżonym wymiarem świadczeń emerytalnych. Efektem tych działań jest m.in. nowelizacja przepisów dotyczących opieki nad dzieckiem dla pracowników przebywających na urlopie wychowawczym. Do 31 grudnia 1998 r. nie było obowiązku odprowadzania za te okresy składek - wliczano je do emerytury jako okresy nieskładkowe, co znacznie obniżało wysokość świadczenia. Od 1 stycznia 1999 r. za okres sprawowania opieki nad dzieckiem na urlopie wychowawczym pracownicy mają opłacane składki z budżetu państwa. Wprowadzona w maju 2015 r. nowelizacja ustawy emerytalnej dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. pozwala ponadto uwzględnić czas sprawowania opieki nad dzieckiem w trakcie urlopu wychowawczego oraz bezpłatnego (w systemie zabezpieczenia społecznego) w emeryturze (w kapitale początkowym) jako okres składkowy - niezależnie od tego, kiedy kobieta z niego korzystała. W praktyce oznacza to, że również kobiety, które wychowywały dzieci w latach 80-tych mają szansę na przeliczenie, a zarazem podwyższenie emerytury.

W obecnym stanie prawnym istnieją regulacje mające zrekompenzować konieczność przerwania pracy z powodu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, choć nie

przewidują one dodatkowego zwiększenia emerytury z tytułu urodzenia dzieci. Świadczenia emerytalno-rentowe mają bowiem charakter praw podmiotowych, nabytych przez ubezpieczonego w związku z opłacaniem składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Na gruncie obowiązującego od 1 stycznia 1999 r. systemu emerytalnego, określonego przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.), źródłem finansowania świadczeń emerytalno-rentowych jest fundusz tworzony ze składek pracowników i pracodawców. Z systemu usunięto większość elementów nieubezpieczeniowych i socjalnych, tak aby powiązać wysokość przyszłego świadczenia z sumą składek odprowadzanych od przychodów ubezpieczonego w całym okresie jego aktywności zawodowej. Obecny system ubezpieczeń społecznych tylko w niewielkim zakresie umożliwił zwiększanie lub uzupełnianie świadczeń dodatkami niemającymi związku z aktywnością zawodową czy ekonomiczną. Wprowadzenie dodatku do świadczeń emerytalnych, którego wysokość zależałaby od liczby wychowanych dzieci stanowiłoby zaprzeczenie założeń powszechnego systemu emerytalnego.

Aktualnie, na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS), wypłacane są jedynie dwa rodzaje dodatków – dodatek pielęgnacyjny i dodatek dla sierot zupełnych. Obydwa są świadczeniami o charakterze ubezpieczeniowym, związanymi z ryzykami ubezpieczeniowymi w postaci niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji oraz utraty żywiciela. Ich wypłata ma miejsce w sytuacji spełnienia się wskazanych ryzyk, wiąże się też z obowiązkiem opłacania składki ubezpieczeniowej. Funkcjonujące dodatki do świadczeń emerytalno-rentowych są zatem powiązane z innymi świadczeniami, odrębnym ryzykiem i odrębnymi warunkami nabycia prawa do świadczenia.

W dyskusji nad wprowadzenia dodatków emerytalnych dla matek pracujących i wychowujących czworo lub więcej dzieci nie można też pominąć wyników badań¹. W jednym z nich zapytano, czy emerytura kobiet i mężczyzn powinna być zwiększana wraz z liczbą wychowywanych dzieci (nie wskazano ich liczby granicznej). Większość badanych - 46% - opowiedziała się przeciw takiemu rozwiązaniu. Jednocześnie obowiązujące rozwiązania, które obejmuje konstrukcja prawa do rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, tj. powiązania prawa do emerytury minimalnej z wychowaniem co najmniej czwórki dzieci, popiera 57% respondentów.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w 2023 r. rodzicielskie świadczenie uzupełniające pobrało 57 027 osób (w tym 51 mężczyzn), z czego w przedziale wiekowym: 60-64 lata 20 513 osób; 65-69 lat 18 926 osób; 70-74 lata 11 184 osób; 75-79 lat 4 210 osób; 80 lat i więcej 2 194 osób. W 2024 r. świadczenie pobrało 58 456 osób (w tym 47 mężczyzn), z czego w przedziale wiekowym: 60-64 lata 19 196 osób; 65-69 lat 19 848 osób; 70-74 lata 12 320 osób; 75-79 lat 4 788 osób; 80 lat i więcej 2 304 osób. Do listopada 2025 r. zakład wypłacił rodzicielskie świadczenie uzupełniające 58 546 osobom (w tym 30 mężczyznom), z czego w przedziale wiekowym: 60-64 lata 18 059

¹ Przyszłość systemu emerytalnego i sprawiedliwe rozwiązania. Raport z badań, IBRIS na zamówienie Centrum im. Ignacego Daszyńskiego, Warszawa 2022, [w:], Co to jest sprawiedliwa emerytura? Raport z badań, S. Gajewski, K. Duda, B. Machalica, Warszawa 2022, s. 28-29.

osobom; 65-69 lat 19 793 osobom; 70-74 lata 13 145 osobom; 75-79 lat 5 305 osobom 80 lat i powyżej 2 244 osobom.²

W Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w okresie od stycznia 2023 r. do 30 listopada 2025 r. przyznano 582 rodzicielskie świadczenia uzupełniające.³ Na 30 listopada 2025 r. rodzicielskie świadczenie uzupełniające pobiera 1517 osób (w tym 2 mężczyźni), z czego w przedziale wiekowym: 60-64 lata 697 osób; 65-69 lat 594 osoby; 70-74 lata 160 osób; 75-79 lat 49 osób; powyżej 80 lat 17 osób.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są obecnie prowadzone prace, których celem byłoby włączenie do systemu emerytalnego nowych dodatków, rekompensaty czy też wprowadzenie nowych mechanizmów przeliczenia stażu związanego z wychowaniem dzieci.

Trzeba podkreślić, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy wielu osób, w związku z czym wszelkie propozycje nowych rozwiązań dotyczących tego obszaru winny być skrupulatnie analizowane. W rozważaniach dotyczących zmiany zasad wypłacania i podwyższenia wysokości rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego kluczowe jest stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, którego zdaniem aktualnie obowiązujące rozwiązania odpowiadają możliwościom budżetu państwa, z którego pokrywany jest każdy nowy wydatek Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, będącego funduszem deficytowym.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

² Dane dotyczące wypłaty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego według podziału na województwa w 2023 r.: dolnośląskie: 3 665, kujawsko- pomorskie: 4 121, lubelskie: 2 684, lubuskie: 1 710, łódzkie: 1 603, małopolskie: 4 983, mazowieckie: 4 927, opolskie: 1 429, podkarpackie: 4 292, podlaskie: 1 326, pomorskie: 5 058, śląskie: 6 636, świętokrzyskie: 1 595, warmińsko- mazurskie: 3 819, wielkopolskie: 5 859 oraz zachodniopomorskie: 3 320.

Analogicznie w 2024 r. w województwie dolnośląskim: 3 770, kujawsko- pomorskim: 4 133, lubelskim: 2 812, lubuskim: 1 758, łódzkim: 1 613, małopolskim: 5 159, mazowieckim: 5 041, opolskim: 1 476, podkarpackim: 4 411, podlaskim: 1 379, pomorskim: 5 140, śląskim: 6 802, świętokrzyskim: 1 633, warmińsko- mazurskim: 3 966, wielkopolskim: 5 952 oraz zachodniopomorskim: 3 411. Do końca listopada 2025 r. w Zakładzie pobierało rodzicielskie świadczenie uzupełniające w województwie dolnośląskim: 3 798, kujawsko- pomorskim: 4 128, lubelskim: 2 804, lubuskim: 1 740, łódzkim: 1 638, małopolskim: 5 112, mazowieckim: 5 052, opolskim: 1 500, podkarpackim: 4 471, podlaskim: 1 385, pomorskim: 5 107, śląskim: 6 892, świętokrzyskim: 1 640, warmińsko- mazurskim: 3 946, wielkopolskim: 5 923 oraz zachodniopomorskim: 3 410.

³ Decyzje przyznające rodzicielskie świadczenie uzupełniające w okresie od stycznia 2023 r. do listopada 2025 r. według podziału na województwa: dolnośląskie: 16, kujawsko- pomorskie: 34, lubelskie: 74, lubuskie: 4, łódzkie: 26, małopolskie: 137, mazowieckie: 37, opolskie: 9, podkarpackie: 83, podlaskie: 19, pomorskie: 27, śląskie: 16, świętokrzyskie: 34, warmińsko- mazurskie: 17, wielkopolskie: 37 oraz zachodniopomorskie: 12.